

Una Nova vida

Es va llevar molt d'hora, com sempre i es va posar a feinejar a la cuina. Va encendre la llar de foc, per fer les sopes de l'esmorzar. Aviat es llevaria l'Anton i abans d'enganxar el carro per anar al mercat de Falset faria un mos, segons havia dit al vespre abans d'allitar-se. Gairebé cada setmana hi anava, sempre faltava alguna cosa per casa o pel tros i a més li agradava el brogit dels pagesos i pageses que venien o compraven com ell i el contacte amb altres veïns i veïnes de la comarca.

No el va sentir entrar i va tenir un ensurt quan va la veu forta i seca del seu marit va tronar al seu darrere:

- Rosa, fes via, que arribaré tard.

L'Anton es va menjar la sopa de pa acabada de fer i un ou ferrat, tot fent traguets del porró. Era poc parlador i ella ja s'havia avesat als llargs silencis. Sort en tenia dels nens.

Si no fos perquè era tan eixut i fet a la seva, era un bon home i es preocupava d'ella i les criatures.

Quan va tornar de França, on va aprendre de forner, es va entossudir a muntar un forn a casa i havia fet obres per construir un obrador. A la primera planta, a la part de la casa que anomenaven "Cal Perol" un paleta li va fer un forn de llenya i una petita estança per desar els sacs de farina i llevat, a recer dels ratolins. La resta de la casa l'ocupaven

el menjador, al que s'accedia des de l'entrada per una escala drete i fosca i la cuina amb la llar de foc a la drete. Al menjador per una porta que no tancava, s'entrava a

l'habitació de l'àvia Magdalena, moblada modestament amb el llit de quan es va casar

una calaixera negra amb un peix de vidre de coloraines a sobre i un quadre de la seva boda on es veia l'avi Joan dret i seriós i l'àvia asseguda amb un vestit gris i una jaqueta curta negra. A les mans un ram de margarides blanques i roses grogues i ataronjades que agafa amb la drete mentre l'esquerra descansa al braç de la butaca on el fotògraf la va fer seure. Al pis de dalt, per una escala que sortia des del menjador es pujava al segon pis i s'accedia a l'alcova i d'allí sortia el passadís, a la drete del qual s'obrien dues cambres, la dels pares i la dels nens, l'Antonet i el Josepet, la Juanita, la nena encara dormia amb el matrimoni. Al final del passadís hi havia unes golfes plenes de rampoines. De l'alcova es pujava a unes altres golfes amb dos finestrals grans, on hi tenien el galliner i les gàbies dels conills. A planta baixa hi havia la comuna, el celler i l'estable.

El forn els anava força bé però l'Antoni que era el "cul del Jaumet" ja n'estava cansat i barrinava comprar un mas del que li havien parlat i anar-se'n hi a viure amb la família. D'això, com sempre, la dona no en sabia res i ell fins no estarien segur no n'hi volia fer esment. La Rosa era molt entenimentada i prudent i els canvis la neguitejaven molt. Per això aquell matí l'Antoni, després de fer el primer àpat del dia va baixar l'escala per enganxar la castanya, la mula de la família, al carro i anar al mercat, com cada dimarts.

-

-

- Antoni, no t'oblidis de comprar arròs, fesols, bacallà i cansalada viada, que se'ns ha acabat i vull fer escudella barrejada i truita amb suc un dia d'aquest. Ah, i passa per la vaqueria i baixa llet. Pren la lletera, és a baix al celler, a la prestatgeria de damunt de la tina de l'oli nou – li recorda la Rosa des del replà.

L'Anton diu que sí, puja al carro i enfila pel carrer Major fins perdre's i desaparèixer darrere l'última casa .

Tot el matí feineja per la casa sense parar ni un instant. Els nens són a estudi i la nena juga al terra de la cuina vigilada per l'àvia Magdalena.

La Rosa ja frisa, es força més tard de l'hora en que acostuma a tornar el seu home. Fa farinetes i dona el dinar a la nena. Ara ja dorm plàcidament al llit. El Josepet mai en té prou, en canvi el mitjà, l'Antonet, necessita Déu i ajuda per acabar-se el plat que li ha posat la seva mare.

- I el pare? – el menut no ha parat de preguntar-ho durant tot l'àpat.
- No ho se fill, s'ha degut entretenir fent tractes amb algun pagès o xerrant amb algun veí .
- És que l'Engracieta m'ha dit que la seva gata ha parit quatre gatets i a mi em fa molta gràcia un de ros amb molts de colors- li explica el xiquet.
- Quan el pare torni li ho dius- talla la mare abans que el nen insisteixi.

Se sent el grinyolar de les rodes del carro i els brams de la mula camí de l'estable.

-el pare, és el pare- crida l'Antonet, baixant els graons de l'escala de dos en dos.

- un dia cauràs baixant així les escales i et trencaràs les dents- rondina la Rosa.

- pare- crida el nen – puc tenir un gatet?

- ja en parlarem després, fill, ara he de dinar i parlar amb la mare d'un assumpte important. Aneu a jugar al carrer.

La Rosa posa el dinar a taula i seuen a dinar tots tres. L'àvia enllesteix la primera i deixa sols a la parella perquè puguin parlar sense entrebancs. La seva jove després ja li farà cinc cèntims o com sempre li demanarà el parer. L'àvia s'estima la Rosa com la filla que no va tenir i aquesta correspon a aquest afecte com si d'una segona mare es tractés.

Un cop l'àvia els ha deixat sols l'Anton enceta la conversa:

- Fa dies a mercat em van parlar d'un mas que es venia a molt bon preu i del que els hereus es volien desfer amb rapidesa. Es veu que el masover havia mort l'amo per una disputa i els fills no en volien saber res ja que vivien a Barcelona.
Havia pensat que el podríem comprar i anar-hi a viure amb els nens i la mare.
- Però que dius home, i el forn? – contesta la dona, que ja veu avenir una altra rauxa del seu marit.
- Havia pensat llogar la casa i el forn, i amb el lloguer i el que en trauríem del mas podríem viure bé. Està plantat de vinya, oliveres, avellaners i ametllers. A més té un hort i arbres fruiters. És a la vora del riu, que l'envolta per dues bandes i un barranc fa que no hi hagi problemes per regar. També hi podem tenir una cabra gallines i conills, i potser un porc – li argumenta el seu marit.
- Però els nens van a l'escola i la nena aviat hi haurà d'anar. Sí és a la vora del riu és lluny del poble i em fa por que els nens hi hagin d'anar

sols cada dia. A més l'àvia és gran i aquí pot anar a petar la xerrada amb les amigues o sortir a prendre la fresca amb els veïns- Estarem molt sols i aïllats i que farem si els nens es posem malalts- la Rosa replica disgustada i preocupada per les conseqüències que tindrà per la família la decisió de l'Anton.

- Ja ho he pensat- contesta ell- Els nens poden anar a estudi a Gratallops on hi ha un mestre molt bo i no aquelles missaires que no ensenyen res i es passen el dia a la porta xerrant mentre els nens copien i copien mapes. Passant el riu, el poble és a trenta minuts caminant i hi poden anar sols. Ja parlaré amb la cosina Teresina perquè puguin anar a menjar-se el tupí a casa seva i a la nena encara li queden vora cinc anys per anar-hi. D'aquí a allà ja veurem, pot anar amb els seus germans o si cal ja la duré jo .I si es posa algú malalt aniré a buscar el metge al poble.
 - L'Anton ja ho té tot rumiat i decidit i no deixa de donar arguments a la seva dona que cada cop està més anguniosa perquè ja s'ho veu coll avall.
- Li has de demanar parer a la teva mare i a més, d'on traurem els diners.
 - la Rosa espera que la sogra li tregui la idea del cap encara que no hi confia gaire, el seu home és del morro fort i quan s'entossudeix en alguna cosa no hi ha qui el baixí del burro.
- Amb els diner que ens queden de la teva dot podem pagar-lo gairebé tot i la resta li podré pagar amb el lloguer del forn. En un any ja serà nostre.
 - l'Anton ja n'ha aparaulat la compra però no li'n diu res a la seva dona. Pensa que ja la convencerà a poc a poc.

La Rosa s'aixeca plorant i surt del menjador deixant al seu home assegut al cap de taula. L'àvia la veu passar plorosa i va a parlar amb el seu fill, que li explica fil per randa la seva idea De res serveixen les objeccions de la mare que veu els inconvenients per la seva jove, els nens i ella mateixa. Li argumenta que ella trobarà a faltar molt a les veïnes i ja no edat d'anar amunt i avall caminant i menys dalt de la mula. I els nens encara són petits per anar caminant a Gratallops passant el riu i sols. Això sense comptar que la Rosa encara estarà més sola sense ni poder anar a veure els pares i el germà. El reguitzell de raons no fan variar de parer al seu fill que rebat un a un tots els arguments de la seva mare. Com sempre en aquella casa mana ell i els altres a creure.

Després de dies de discussions i baralles i ja que res del que li diuen li estava el cor, la Rosa decideix no lluitar més i acceptar la nova bogeria del seu marit i ella i tota la família comencen els preparatius pel nou canvi de vivenda. Els únics il·lusionat són els nens, ells estan emocionat perquè el pare els ha dit que es podran banyar al riu i que podran ajudar-lo a l'hort.

La Rosa, un cop s'ha formalitzat la compra, acompanya cada dia al seu marit al mas per netejar-lo i posar-lo a punt per portar els mobles i la roba, així com els estris de cuina i les coses més urgents per poder-s'hi instal·lar. L'àvia es queda a casa per cuidar els nens. Amb els llogaters del forn han quedat que un cop ja estiguin vivint al mas podran deixar les coses en una cambra i l'Anton farà viatges per acabar de portar-ho tot. Les darreres setmanes són un no parar: anar a comprar el bestiar, el planter de temporada i apuntar els nens a l'escola del poble veí. La resta ja ho aniran fent a poc a poc. Amb el carro hi ha una hora i mitja fins a Falset i fins al

poble tres quarts d'hora. L'Antoni cada setmana continuarà anant al mercat i la Rosa li hi acompanyarà quan tinguin ous, verdura o fruita per vendre.

I arriba el gran dia. L'oncle Josep els acompanya perquè tots no hi caben al seu carro i així a mig matí es troben davant la gran portalada del mas del Xut. L'Anton treu l'enorme i pesada clau i obre de bat a bat la porta del casalot. Els nens salten del carro i entren corren a l'entrada, investigant tots els racons. Els grans els segueixen i l'Anton, orgullós, li va ensenyant a l'oncle la planta baixa del mas:

- Mira oncle aquí a l'esquerra hi guardaré les eines del tros i el carro els dies de pluja i a la dreta tancaré la mula. Veus, hi ha una menjadora per la mula. I aquí a l'esquerra abans de pujar l'escala hi encabiré les tines de l'oli i els barrils del vi, el vinagre i el vi ranci. Vigili, que aquesta trapa dona a un trull!
- I els animals on els posareu?-diu el vell.
- Sortint a l'esquerra hi ha l'estable. Hi ha una porquera i un corral per la cabra.

Les gallines i els conills aniran a les golfes. He fet un galliner i gàbies pels conills. Ara quan pugem li ho ensenyaré.

Mentre els nens ja han pujat al pis de dalt i se senten les seves corredisses amunt i avall. La Rosa i l'àvia els han seguit i la jove li va ensenyant a la seva sogra totes les estances. Al pujar, l'escala acaba en una gran cuina amb una llar de foc en front i a la dreta una pica i un taulell de pedra. A sobre, unes prestatgeries on hi ha les olles, cassoles, tupins i d'altres estris de cuina. A sota del taulell l'Anton li ha fet uns separadors d'obra per desar-hi el que calgui. De moment hi ha posat les gerres de l'aigua i una gerra petita amb oli. A la paret uns cercles de ferro aguanten una gerra d'aigua.

- Al darrere del mas hi ha una bassa on va a parar l'aigua del barranc. D'aigua no ens en faltarà i amb les gerres la podrem tenir a la cuina. Per rentar, hi ha el riu molt a la vora i si vostè ho vol ho pot fer amb un cove al costat de la bassa. L'Anton m'hi ha construït uns estenedors.
- És gran la cuina - diu l'àvia mentre s'acosta a la llar de foc.
- Només hi ha dues cambres, vostè l'haurà de compartir amb els nens i a l'altra la Juanita continuarà dormint amb nosaltres- diu la Rosa a la seva sogra, amb gest compungit. Sap que a la vella li ha costat deixar part de les seves coses
- No pateixis Rosa, ens hi acostumarem aviat i ves a saber quan dura aquesta nova rauxa del meu fill- la consola l'àvia Magdalena mentre l'abraça amb tendresa.

L'oncle Josep s'acomiada i torna al poble deixant la família instal·lada al mas.

L'endemà en sortir el sol la Rosa enceta una nova vida plena d'incerteses.

